
MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 14. Juniusban. 1788.

Költ Tsalló-közben. 6-a Juny.

A' Márs Piattszán tsatároz Vitézek biztatása, az Isteni Gondviselés munkáinak meg-gondolásával.

Urad-verés, Házaság, Király választása ;
Istenen áll — régi Magyarok mondása.
Az Atyáink ezzel igazán-is tarták,
Mellyel ki-fejezni böltsen azt akarták :
Hogy valamint minden dolognak kezdete
Lételet, az Isten kezeitől vette,
Annyira, hogy semmi e' Világon nintsen ;
Mint Teremtőjére melly rá ne tekintsen :
Ugy , ugyan azokat Isten igazgattya ,
Gondviselésével tartya 's táplálgattya. (a.)
Mindent 'ő néki kell tulajdonítani ,
Valamit tsak reánk szokott bortsítani.
E e Nints

(a.) Néhém, IX v. 6.

Nints *Fátum*, *Történet* vagy pedig *Szerentse*,
Akárki ezeket bár akármint mentse.

Mert ha vagy *Fátumnak*, avagy *Szerentsének*
Tartod, a' mik rajtad 's másokon esenek,

Ha áldás, vagy átok rohant életedre,

Avagy reménytelen halál szállt fejedre;

Es Te mind ezeket, nem az egy Istennek

Tulajdonosod, de amannak vagy ennek.

Bal-vélekedésed, lásd e' kérdés farkán:

Hogy, ki ül a' *Fátum*, vagy *Szerentse* farkán?

Mert ezek magokban nem munkálodhatnak,

Semmi jót, vagy gonoszt nem parantsolhatnak.

Ki hát az? a' kitől vészik erejeket,

Hogy így szüllyenek jó vagy gonosz *Végeket*.

Ez a' mindenható, kit mondunk Istennek,

E' szab határt 's rendet, mint Ura mindennek.

A' *Fátumot* a' mint tettszik úgy vezeti,

Arra botsáttya azt, a' kire szereti.

Még a' szerentsét is kezébe lordingozza,

Szabad akarattya szerént kormányozza.

Ha ennek vakot hoz, annak pedig hatot,

Okold az Isteni bölts 's szent Akaratot.

Ki az Eszközöket akképpen intézte,

Hogy áldás, vagy átok fejeket tetézte.

Mind jó, mind gonosz így jő az Ur szájából,

Nem feneknek másnak parant olattyából. (a.)

Hogy valaki Király az Országban légyen,

Ez-is véghez ilyen uton módon mégyen.

Ő önt a' Státusnak szívébe bé-hatott,

Király-választásra való idulatot.

Hogy ezt, nem pedig mást fok közzül urallya,

'S

(a.) *Siralom*. III. v. 37, 38.

'S buzgó tisztelettel Királynak vallya.
Mátvás, ama Heró Hunyadinak fija,
(Kinek Virtusinak nem volt semmi hijja,
Ki a Magyar Népnak Dicsősége 's fénye
Vala Isten után akkor egy reménye.)
Noha illy Viréztől vette eredetét;
De ki adta volna még-is ítéletét
Azaránt? hogy Király még valaha léfzen,
'S a Magyar, koronát a fejére téfzen.
Holott Cseh-országban vettetett fogságra —
Még-is a tömlöztből, hága Királyságra.
Isten igazgatta ugy a fő Rend' szívet,
Hogy Királyná tégye, az Ország e Hivét.
Sőt azt-is az Isten tselekszi és hadja
Hogy az Ország magát örökre át' adja.
Valamelly virágzó 's uralkodó Háznak:
A' Király-tételben mert így nem hibáznak.
Az olly Ország, gyakran fok kárát vallotta,
Királynát szabadon a' melly választotta.
Züz zavar támadt ott, 's többször zenebona
Az aránt: hogy kié légyen a' Korona?
Es a' mig az Ország ekképp versengene,
Hol belső, hol külső lárma kiált benne.
Ugyan is, tsak a' mint ezt Hazánk próbálta,
Ollyankor a' midőn zenebona áll'ta
A' Király választás aránt (a.) — mig végeztek,
E e 2 'S

(a.) *Meg-halván Albert Császár és Magyar Király 1439-ben a' következett esztendőben, a' Magyar fő Rendnek egy része, Lászlót, annak fiát; más része pedig Ulászlót a' Lengyel Királyt választotta Királynak, melly zenebona*

'S Királyt magok között tenni igyekeztek.
 Fel-támadt a' Pogány Torök, 's pufszította
 Országunkat törte, rontotta, fosztotta.
 Es noha a' Vitéz Magyar talpon állott,
 A' dühödt Törökkel szemtől szembe szállott,
 Méréfz bátor szívet nem rágta félelem,
 Mindenkor markában vólt a' győzedelem:
 De még-is fok vérbe került a' Magyarinak,
 Mig vége lett az illy belső zürzavarnak.
 A' többek között, ezt előtte forgatván
 A' Magyar, Isten is szívet igazgatván.
 Az Auszriai Háznak által adta
 Magát örökösön — 's már nyugfzik alatta.
 Vége van a' Haza fok villongásának,
 Nyaka szakadt minden kebeles lármának.
 Hogy a' Házaság-is Isten' dolga légyen,
 Erről az okofság ítéletet tégyen.
 Mi az oka? fokszor hogy öfzve-férkeznek,
 Olyyak is, egymással a' kik ellenkeznek.
 Kiknek éltek nem más, hanem kin, gyötrelem,
 Minden-napi halál, örök veszedelem.

Hogy

*nának idején, Amurátes Török Tsásfár, rop-
 pant Táborral szállotta-meg Belgrádot. —*

*Ismét 1493-ban, a' midön Maximilián és
 Albert, a' Magyar Korondért, egymással
 czivódnának II. Bajazat Török Tsásfár-is,
 ugyan Belgrádot nagy számú Sereggel meg-
 szállotta, de ugyan tsak edgyik se vehette-
 meg, noha mind két részről feles számú Vi-
 tézek hullottanak-el Belgrád alatt, e' két üt-
 közetben.*

Hogy lehet az: hogy a' szép, rút mellett hályyon,
Nemes a' paraszttal egy ágyra talállyon?
A' gazdag is öszve férjen a' szegénnyel,
A' virágzó Ifju, a' meg-aggodt vénnel?
Holott tán maga-is a' Termézfet eztet
Bánnya, 's ollyba tartya mint Házi-kerefszet.
Az Isten indithat olly indulatokat,
Ezekben, egymásnak hogy adják magokat,
Ki elöit a' szép, rút, Ifju, vén, dús, szegény
Mind egy, a' paraszt-is, és a' Nemes legény.
Nem áll rajtad: hogy ki légyen Feleséged?
Sok kofarat kaphatsz, míg leszsz nyereséged.
El-mehetsz — meg-kérhetsz ötöt, hatot, hetet,
Még se kapsz költsönöz tiszta szeretetet.
Mind addig kell, vesztett bordádat keresni,
Míg az Te arántad meg-nem talál csni.
Hogy az Isten, szivét Te-hozzád hódittyta
Annak, kit kérsz, 's veled öszve házasittyta.
Istennen áll bizony a' Házaság dolga,
Történet, szerentse, fátum itt tsak szolgál!
A' Had-is Istennek bölts rendeléséből
Támad, és származik szabad tettzéséből;
Hogy az edgyik Ország, másikra támadjon,
Maga óltalmára vagy fegyvert ragadjon.
A' jozan okofság ezt maga mutattyta,
De amaszt az Isten keze igszgattyta. —
A' mint kezében van a' vizek fojáfa:
Ugy az uralkodó sziveknek birása,
Igazgátván, birja azokat bölts karja
Oda hajtya, izinte a' hová akarja. — (a.)

Amaszt,

(a.) Péld. XXI: 1.

Amazt, hogy nem enged ő keményíti-meg,
 Ezt-is, hogy rá üsön ő erőfiti-meg.
 Engedetlen Lelket botsát Farahóra,
 Amaz Egyiptomi vad uralkodóra.
 Hogy veszedelmére hamarébb kerüllyön,
 'S hadi Seregével Tengerbe merüllyön. (a.)
 Így gonosz szándékát dugába döntötte, (b.)
 Az Izráelt pedig töle meg-örzötte. —
 Mikor a' Tsatázás Piattsza meg-dördül,
 Az ágyu gollyóbis most repül, majd gördül,
 Mikor a' puská, kard, egyre ölnek, vágnak,
 A' Nép rikköltáfi az égis fel-hágnak:
 Akkor a' szerentse szolgál azon Résznek,
 Hol Isten óltalom, 's vezére az éfznek.
 Mert ő tölle függ a' Hartz ki-menetele, —
 Ugy gyoz a' Hadi-nép, ha az Isten Vele. —
 Még a' Vitézek-is éltek' el-fogyását
 Néki köszönhetik, vagy meg-maradását.
 Kik a' viadalra az ő Szent Nevében
 Indulnak, hordozzá őket Tenyerében.
 Tíz, húsz Tsatákat-is, hány Vitéz ki-állott?
 Kiknek még is halál fejekre nem szállott.
 Ama meg-ditsoült nagy emlékezetü
 Nagy Héró Hunyadi, volt hosszú életü.
 Pedig, húszon fellyül tüzben kétszer vala,
 Még sem vágaték-el élete fonala.

Húsz

(a.) 2. Mof. XIV. v. 8, 28.

(b.) Ez a' szóllás formája, a' Magyar Hunnids-
 ban egynéhányszor olvastatik; annyit teszen,
 mint: (Semmivé haszontalonná tette, el-ron-
 totta.) Alkalmasint Balaton mellyeki szóllás
 formája lehet ez.

252

Hűsz Győzedelemnek koszorúi fejét,
 Ekesíték, kettő el-vesztette helyét. (a.)
 Mellyekkel tsendefsen el-alvék végtére,
 A' Hazában, jutván nagy ért idejére. —
 A' *Filistéusok* dolyfős táborában
 Vala egy *Óriás*, olly Hadi-ruhában,
 Mellytől nem könnyen fért testéhez a' halál;
 Még-is a' kis *Dávid* vele szemközbe száll,
 Egy sima követskét tesz parittyájába —
 El-hajittya — 's ragad annak homlokába. —
 Mellyre a' *Goliáth* nyakra-főre le-dült, (b.)
 'S tsak hamar testében a' vére-is meg-hült. —
 Ha már e' követskét Isten igazgatta,
 Ugy hogy egyenesen olly helyt' találhatta,
 Hová a' halál-is nehezen férhete,
 Sifak, pántzél, pais lévén öltözete:
 Bizony ma-is minden Hadi-szerszámokat,
 Kardot, ágyut, puskát, 's a' gollyóbifokat,
 Ő igazgattya úgy, hogy azok veszfzenek,
 Kiket ki pétzézett végzése Istennek.
 Es minthogy a' Hadat maga kormányozza:
 Hogy ez ott hagyja, az fejét vízfza hozza:
 Az ő Szent tettészését kell ebben a' végben
 Meg-esmérni, 's vállalni a' Keresztyénségben.
 Nohát Ti Vitézek! kik a' *Márs* piattszán
 Nemes szivvel áltok a' *Tsatázás* plattzán.

Hiv

(a.) Hunyadi János huszonkét ütközetei közzül,
 tsak Várnánál Bolgár országban, és a' Rigók
 mezején Bosnyák országban vesztett, egyebütt.
 és egyébkor, mindenkor győzedelmeskedett.

(b.) 1. Sam. XVII: v. 5, 49.

Hiv Infántéríták! Ti kedves Húszárok!

Ditső hirtetekkel kiknek fok határok
Már is bé töltenek — Bizzatok Istenben!

Ki óltalom gyanánt leszsz néktek mindenben.
Eltetek ő nálla meg-van határozva,

Nem eshettek hire nélkül el-orozva.
Ha éltek; el-múlván e' véres háború

Fejetekek keriti, nyert pálma koszorú.
Ha meg-haltok; ugy-is el-vitézül estek,

De lelki Koronát ad Jépus kezestek.
Az eszközz nállatok 's kezetekbe vagon;
De fzetetek légyen ama fő Hadnagyon. (a.)

Amazzal Jofefért hiven dolgozzatok,
Azonba a' tűz közt-is Ebbe bizzatok.

Igy reménylhetitek a' várt Győzedelmet —
Ha a' karnak ez ad erőt, segedelmet. (b.)

Adjon-is mind erőt, mind nagy bátorságot,
Hogy pusztitbafsátok a' vak Pogányságot.

Jépus! Te magadat ditsőítsd - meg benne.
Hadd ditsőitessék néve az Istennek !!!

(a.) Sólt. XLVI: v. 8.

(b.) Esa. XLI. v. 10.

Deres! jó gazdádhoz vidd ez Leveletem,
Köszöntsd, és ajánlyad igaz haségemet,
Mond-meg néki, hogy én hiv baráttya vagyok
Mig halál hidege miatt meg-nem fagyok.

Acz. N. Megyerben.